

Een kloostermop als gedenksteen

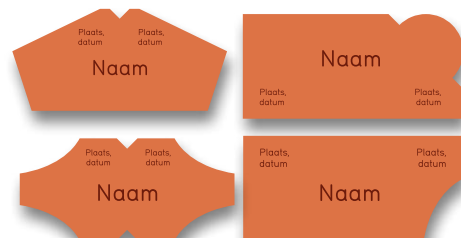
Martin Borchert vond inspiratie in de historie van de wierde

Terwijl werkzaamheden aan de Wierdebegraafplaats Wierum in volle gang zijn, werkt beeldend kunstenaar Martin Borchert aan de gedenkstenen die op de graven komen te liggen. Zijn ontwerp is een ode aan de cultuurhistorische waarde van de wierde en aan de baksteen, die een grote stempel op het landschap heeft gedrukt.

Groningse kunstenaar Martin Borchert kijkt de verte in vanaf de wierde in Wierum. Achter hem het oude kerkhofje van Wierum en voor hem het perceel dat straks als natuurbegraafplaats weer één wordt met het landschap. Het kwam niet helemaal uit de lucht vallen dat Borchert werd gevraagd om gedenkstenen voor de begraafplaats te ontwerpen. “Voor de prijsvraag van de Buitendijkse Wierde bij Noordpolderzijl in 2015 had ik al iets vergelijkbaars bedacht, de Wierde van Geesten met Kloostermoppen als gedenkstenen voor overledenen. Ik had me toen laten inspireren door het Groningse landschap met zijn wierden en kerken. Het toeval wil dat naast de begraafplaats in Wierum de kerk in de 19e eeuw is afgebroken. Zo herinneren de kloostermoppen hier ook nog aan dat oude kerkje.”

Revolutie

Borchert toont foto's van een aantal voorbeelden van gebakken kloostermoppen. “Toen kloosterlingen erachter kwamen dat je met de vorm van de kloostermop uit klei kon variëren door de mal aan te passen, betekende dit een revolutie voor de bouw van kerken en kloosters. Voor die tijd moesten specifiek gevormde ornamentstenen uit bijvoorbeeld zandsteen worden gehakt. Nu konden ze op een vrij eenvoudige manier stenen maken die exact de vorm hadden die op verschillende plekken in de bouw nodig was. Je kon simpelweg een steen maken met bijvoorbeeld uitsparingen voor sponningen van ramen, of met verdikkingen en rondingen op plaatsen waar de constructie extra stevigheid nodig heeft. De stenen die ik heb ontworpen, grijpen terug

Ontwerp gedenkstenen

naar die oorspronkelijke kloostermoppen met verschillende functies. De kleur en de vorm maken dat ze volledig passen binnen de context van de omgeving. Het is immers heel normaal om een kloostermop in het gras te zien liggen op een plek waar ooit een kerkje stond.”

Groninger klei

Borchert ontwerpt de gedenkstenen en voorziet ze van een inscriptie. Als grondstof gebruikt hij Groningse rode klei. “Aanvankelijk was het wel een zoektocht naar de juiste klei. Ik heb verschillende soorten gebruikt, zelfs slib uit de kwelders. Maar dat bleek minder goed bruikbaar als materiaal voor kloostermoppen.” De Groninger klei wordt nu geleverd door Steenindustrie Strating in Oude Pekela. Strating past voor de kloostermoppen éénmalig de productie aan. Borchert: “De klei wordt na productie onder de grond bewaard, zodat het de juiste consistentie houdt tot het moment daar is om te worden bewerkt. Ik vind het ook wel een mooie gedachte dat het materiaal voor de stenen van de eeuwenoude steenindustrie komt die het landschap heeft helpen vormgeven.”

Martin Borchert op de wierde van Wierum

Iedere gedenksteen op de Wierdebegraafplaats Wierum wordt apart gebakken. Die stenen zijn overigens niet het enige herkenningspunt. Ook mensen die ervoor kiezen om geen steen op hun graf te nemen, kunnen door de nabestaanden worden teruggevonden. Iedere eigenaar ontvangt een gps-coördinaat met de exacte locatie van het graf. Meer weten over de Wierdebegraafplaats Wierum? Kijk dan op: www.wierdebegraafplaats.nl